

tallet har ifinde, er jo Noget, der ikke vedrører Regjeringen. Ministeriet har kun at sætte sin Billie igjennem, har kun at bringe sit Liv ind i sit Forslag og at sige: det ville vi føre igjennem, og naar det ikke kan føre det igjennem, men opgiver det, ja saa bærer det Ansvar for, at det desuagtet vedbliver at sidde. Overhovedet, naar vi betragte vor politiske Stilling, hvad er da egentlig det Karakteristiske for den, naar vi skulle sammenfatte det i nogle faa Ord? Danmark er i Fødselsveer; det er svangert med Parlamentarismen, men mægter ikke at føde den til Verden. Dette betegner efter min Opfattelse den politiske Situation. Og hvori kan det da ligge, at det er saa overordentlig vanskeligt for Danmark at føde Parlamentarismen, som man dog har set født saa mange andre Steder? Hvoraf komme de Vanskeligheder? De komme efter min Opfattelse fornemmelig deraf, at der er her ikke saameget Tale om to politiske Partier, der staa overfor hinanden, besjælede af forskjellige Ideer og Tanker, men at der er Tale om to forskjellige Samfundslag, der staa overfor hinanden. Det er det, der gjør Fædrelandets Stilling saa overordentlig vanskelig. Hvad gjør Forskjellen mellem disse to Samfundslag, der stille sig overfor hinanden? Det er ikke Kapitalen; vi have aldeles ikke her at gjøre med Spørgsmaalet om Kapital og Arbejde; det Spørgsmaal er slet ikke kommet frem, og tog vi de Kapitaler, der findes hos Venstre, vilde de maaske opveie de Kapitaler, der findes hos Høire. Spørgsmaalet om Kapital er det altsaa ikke. Er det Spørgsmaalet om en aandelig Udvikling, aandelig Danuelse, et forskjelligt Kulturtrin? Jeg kan heller ikke erkjende, at det er det, der gjør Forskjellen mellem de to store Samfundslag. Jeg finder, at det ene, hvortil jo en stor Del af Beboerne i Kjøbenhavn og Kjøbstæderne hører, tæller en stor Skare af Tilhængere, der i aandelig Udvikling og Dannelse paa ingen Maade kunne sættes over den Skare, der hører til Venstre. Det er vanskeligt at sige, hvor jeg skal finde Grændsen. Man vil finde den, tror jeg, naar man vil sige, at de, der tidligere vare værnefri, høre til Høire, og de, der tidligere vare værnepligtige, høre til Venstre, — det er ligesom en historisk Grindring. Værnepligten — ja det er netop et Udtryk for Datidens forskjellige Opfattelse af de forskjellige Samfundslag, idet man da lagde hele Værnepligten over paa Noget og frigjorde Andre. Der er en anden Maade, hvorpaa man maaske kan finde Grændsen for disse to store Samfundslag: Frue og Madam, Frøken og Somsfru. Saa langt

Frue og Frøken gaar, der er Høire; hvor Frue og Frøken hører op, og Madam og Somsfru begynder, der begynder Venstre (Munterhed). Ja, her er ikke Tale om Enkelte, her er Tale om de store Skarer, de store Mæsser af Befolkningen. Det er egentlig dette underlige Svælg, der findes mellem de to forskjellige Samfundsklasser — et underligt Svælg. Det har været min Bestræbelse at søge at hde et lille Bidrag til at jævne dette Svælg og saaledes mildne Danmarks Fødselsmerter. Jeg har gjort et Forsøg paa at formaa Forsamlingen til at indkalde Forstærkningen, til at gjøre Noget i Forvarsøvesagen, til at lade det blive til Alvor med Toldloven, til at gjøre Noget for de kjøbenhavnske Fjernbanegaarde o. s. fr. Men Danmark har med venstre Haand stødt mig tilbage med et Smil, hvori Velvillien var blandet med Spot, som om man vilde sige: Vi forltaa os dog bedre paa de Ting. Og jeg har forsøgt at formaa til at glemme Stridighederne, og at man skulde forsøge at omordne det kommunale Skattevæsen, at man skulde give større Frihed i Valget af Borgmestre, at man skulde se at frigjøre Fæstegjorden i større Omfang end hidtil, at man skulde i det Hele arbejde for at faae fri Jord i fri Mand's Haand — men Danmark har stødt mig fra sig med høire Haand med et af Harme og Brede optændt Blik. Ja, ogsaa det ærede Medlem (Nimestad), der ryster paa Hovedet. Det kan ikke negtes, at disse ingenlunde lyse Udsigter, som herved ere stillede mig, ere ikke bleune gjorte lysere ved, hvad der hændet i Landstinget. Det er virkelig saa, at Landstinget er blevet smittet af Misneshgen. Det er gaaet, som jeg frygtede for, at Sygdommen har forplantet sig fra Ministeriet over paa Landstinget. Men her har den faaet en noget anden Form. Man følte en vis Undseelse ved at sætte sig ved Fødderne af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgfreds (Berg) og valgte derfor en anden Form. Man afgjorde det paa en anden Maade. Den Maade, hvorpaa man afgjorde det, var, jeg vil ikke sige mere plump, mere raa, jeg vil ikke sige mere brutal, men jeg vil sige, at man afgjorde det paa en mere usin Maade. Thi det kalder jeg at være en usin Maade at tage et Lovforslag paa, at man, ligesom Forslaget træder indendør Døren og neier, slaar det paa Hovedet, saa at det styrter om. Det er ingen sin Behandlingsmaade. Nei, da er den Fremgangsmaade, vi bruge her, ganske anderledes fin og elegant og aristokratisk end den, Landstinget har anvendt, og det undrer mig, at i et Thing, hvor der findes saa mange fine, aristokratiske Elementer, har man paa den hensynsløse